

Bálint Ágnes: Mazsola

Az ehető ház

A Futrinka utca végén, szinte már a mezőn, ócska, molyette kalap hevert. Ez alatt a kalap alatt tanyázott Manófalvi Manó, a madárijesztők barátja.

Régebben a kalap is egy madárijesztő fején díszelgett, de amióta Manófalvi Manó megörökölte, és házszámtáblát szerelt rá, ház lett belőle.

Sajnos, október végén, egy este a szél elfújta a kalapot házszámtáblástól, és Manófalvi Manó fődél nélkül maradt.

Más lakás után kellett néznie.

Szerencsére talált a mezőn egy jókora sütőtököt, aminek a cinkék már kivájták a belét.

- Ez megteszi! - vélekedett a manó. - Korántsem lesz olyan meleg, mint a kalap, de legalább nem fújhatja el egykönnyen a szél.

Fakéregből ajtót, ablakot mesterkedett a tökre, ablaküveg is került egy törött palack cserepeiből. Tűzhelyet agyagból tapasztott, s egy rozsdás cső lett a kémény.

Az agyagból tapasztott tűzhely - ha jól megtömték kukoricacsutkával - csak úgy ontotta a meleget.>

"Már nem is bánom, hogy a kalap elröpült a fejem fölül - gondolta Manófalvi Manó a tűz mellett üldögélve. - Ez a tökház jóval melegebb lakásnak ígérkezik."

Egy baj volt csupán: a tökházat mindenki meg akarta enni, aki csak arra járt vagy repült. Manófalvi Manónak unos-untalan fel kellett tápáskodnia a jó meleg kuckóból, hogy a varjakat, pockokat, nyulakat elriogassa.

- Nem látjátok, hogy ebben a tökben laknak? - kiabálta mérgesen, lúdtollseprűjével hadonászva. - Ez nem megennivaló!

Lámpagyújtás után nemigen háborgatták, mert a tökházikó ablaka messzire világított, s még a legvaksibb vén varjúnak is feltűnt, hogy amiben lámpa ég, az nem ehető. Manófalvi Manó ilyenkor nyugodtan nekiülhetett újságot olvasni.

Egy este épp a híreknél tartott ("...leugrott a mozgó kerékpárosról, és megütötte magát Bolha Barnabás szalmafalvi lakos..."), amikor kintről csámcsogást hallott.

Ugyan ki csámcsoghat odakint? Manófalvi Manó el sem tudta képzelni. Mikor azonban a tökházikó falán lyuk keletkezett, s a csámcsogást már úgyszólván a szobában lehetett hallani,

Manófalvi Manó rádöbbsent, hogy valaki - lámpavilág ide, lámpavilág oda - megint belerágott a tökbe. Felkapta a seprűt, és kirohant.

Egy induri-pinduri malac rágta a házat. Manófalvi Manó még soha életében nem látott ilyen hitvány kis malacot. Nem is teketóriázott vele sokat: egyszerűen odébb söpörte.

A kismalac gurult, és torkaszakadtából visított:

- Ui, ui, ui!

- Majd adok én neked másnak a házat bekebelezni! - fenyegette Manófalvi Manó a seprűjével.

A malacka bánatosan nyöszörgött:

- Éhes vagyok! Már órák óta nem ettem!

- Akkor sem kell fölfolni a házamat! Különben is adhatok neked kukoricalepényt. Tessék, kerülj beljebb!

Kukoricalapény! Édes, drága kukoricalapény...

Fél perc múlva csámcsogástól visszhangzott az egész tökház.

- Ez aztán ízlik nekem! - mondta a kismalac két harapás között.

- Ne beszélj teli szájjal! - figyelmeztette a manó. - És főleg ne csámcsogj! Evés közben szíveskedjél csukva tartani a szádát!

A kismalac szelíd mosollyal nézett rá:

- Hiszen úgy nem lehet enni!

- Dehogynem! - biztatta a manó. - Próbáld csak meg!

Rövid kísérletezés után a kismalac megállapította, hogy csakugyan lehet csukott szájjal enni. Mire ezt jól begyakorolta, elfogyott az egész tál délről maradt kukoricalapény.

- Úgy jóllaktam, mint a duda! - dőlt hátra a kismalac szuszogva. - Még el is álmosodtam.

Manófalvi Manó megsimogatta a feje búbját.

- Aztán ha hazamégy, otthon is jusson eszedbe, hogy szépen kell enni!

Erre a kismalac váratlanul sírva fakadt:

- Ui, ui, ui!

- Szent Szilvamag! - kiáltott Manófalvi Manó. - Most meg ki bántott?

- Senki! - szipákolta a kismalac. - Csak eszembe jutott, hogy nekem nincs is hova hazamennem...

- Ejha! Hát nincs otthonod?

- Ni... nincs... Elkergetett a gazda, mert azt mondta, olyan kicsi vagyok, mint egy szem mazsola. És belőlem úgysem lesz soha tisztességes disznó!

A derék manó szíve megesett a kismalacn. Azt mondta hát neki:

- Tudod mit, te Mazsola? Maradj itt nálam! Úgyis mindig egyedül vagyok, s hacsak nem fúj erre a szél egy-egy újságlapot, bizony sokat unatkozom magamban.

A kismalac hirtelen szólni sem tudott örömeiben. Orrcskáját beletörölte Manófalvi Manó nadrágszárába, és összevissza rőfögött:

- Manócska, kedves Manócska, de jó, hogy itt maradhatok! Hova is mentem volna, mivé is lettem volna?

A nagy örvendezés után közös erővel betapasztották a lyukat, amit Mazsola rágott a tökhéjon. Igaz, Mazsola inkább csak nézte, hogyan dolgozik Manócska. Nagyon álmos volt már.

El is aludt a kályhalyukban.

Valaki fürdene

Mazsola ítéletnapig is eltanyázott volna a kályhalyukban, mert ott mindig volt egy kis meleg hamu, Manócska azonban nem tartotta ezt megfelelő hálóhelynek. Ő maga jól megtömött, dundi szalmazsákon aludt, amit nappalra saját gyártmányú kecskeszőr takaróval borított le.

- Neked is lesz jó kis ágyad, ne félj! - mondta Mazsolának. - Ha eláll az eső, hozunk szalmát a kazlaktól.

Úgy is történt. A nagy petrence szalmából puha ágyacska lett Mazsolának. Mazsola mindjárt bele akart hemperedni úgy, ahogy volt, sáros csülköcskével, hamus orrocskával.

- Ohó, nem addig ám! - szólt rá Manócska. - Előbb megfürdetlek!

Mazsola megijedt:

- Nem szoktam én fürdeni!

Manócska vállat vonva mondta:

- Márpedig nekem nem kell piszkos malac!

Mazsola eltűnt a kályhalyukban. Egyetlen porcikája sem kívánta a vizet. Rég elmúlt a nyár, amikor jólesett útszéli tócsákban hempergözni! Pedig Manócska már jelentette:

- Lehet fürdeni!

- Nem fürdöm! - röfögött Mazsola. - Inkább elmegyek, és keresek magamnak egy disznóólat, ahol nem kell fürdeni, hanem csak belefúrom magamat a szalmába, és kész!

- Jó, jó, menj! - hagyta rá Manócska.

Mazsola nem akart hinni a fülének. Egy darabig várt, hátha tartóztatják. Azután mikor belátta, hogy erre hiába vár, kisomfordált az ajtón.

Odakint hideg volt és szuroksötét. Amerre csak a szem ellátott, sehol egy icurka-picurka fény.

Bezzeg a tökházban szép világos volt! Az ablakon át látni lehetett, ahogy Manócska árnyéka ide-oda libben a falon.

Mazsola felágaskodott, és orrát az ablaküveghez nyomta. Szerette volna, ha így látják őt, amint a kinti hidegből vágyakozva les be a meleg szobába. Manócska azonban a tüzet piszkálta, és még véletlenül sem fordult volna az ablak felé.

Akkor Mazsola köhögött. Nem volt ez igazi köhögés, csak műköhögés, hogy Manócska megijedjen, és azt gondolja magában: "Még utóbb megfázik ez a szerencsétlen kismalac, és tüdőgyulladást kap itt nekem!"

Sajnos, nem lehetett tudni, hogy Manócska mit gondol magában, mit nem; az azonban kihallatszott, hogy vígan füttyörész.

Mazsola hangulata percről percre romlott. Már egészen közel állt a síráshoz. Lekuporodott a fal tövében, és nagyon szerette volna, ha nem mondja azt a dolgot a disznóóllal kapcsolatban.

Egyszerre csak nyílt az ajtó, és Manócska sétált ki saját készítésű cirokseprűjével.

- Jé! - kiáltott csodálkozva, amikor észrevette Mazsolát. - Hát te még itt vagy?

- Itt! - rebegte Mazsola, azután várta a következő kérdést, hogy nem fázik-e, nem akar-e bemenni vagy ehhez hasonlót. Manócska azonban nem kérdezett semmit, hanem nekiállt, hogy elsöpörje az ajtó előtt összegyűlt esővizet.

- Szinte jólesik a hideg levegő! - mondta seprés közben. - Odabent már olyan meleg van, alig lehet kibírni!

"Én kibírnám!" - gondolta Mazsola, és közelebb húzódott a nyitott ajtóhoz, amelyen keresztül fény és meleg áradt ki a szobából. Később megkérdezte:

- Manócska! Nem hül ki?

- A szoba? Dehogyan hül! A tűzhely ontja a meleget.

- De a víz... a víz sem hül ki?

- A fürdővíz? Nem, az sem hül ki - tájékoztatta Manócska Mazsolát. - Ha valaki meg akarna fürdeni benne, hát épp most volna a legjobb.

Mazsola hallgatott, hallgatott, azután mikor már a foga is vacogott a hidegtől, megszólalt:

- Tudok valakit, aki meg akarna fürdeni.

- Ne mondd! - csodálkozott Manócska. - És hol az a valaki? Itt a közelben?

Mazsola behúzta a nyakát.

- Itt... egészen közel...

- Érdekes! - mondta Manócska, miután jobbra-balra tekintgetett. - Nem látok itt egy lelket sem rajtad kívül.

- Hát nincs is - röfögta Mazsola.

- De hiszen most mondtad, hogy van itt valaki, aki szívesen megfürdene.

- Hát van, hát van - mondta röstelkedve Mazsola, és odasettenkedett Manócskához, hogy megint annak nadrágszárába törölje az orrát. Szerencsére Manócska már ismerte ezt a mozdulatot, és egy zsebkendővel ügyesen ki is tudta védeni.

- Csak nem rólad van szó? - kérdezte Mazsolától orrtörlés közben.

- De igen - vallotta be Mazsola.

Manócska nagyon megörült:

- Lám, ez nagyszerű! Gyerünk hamar, mielőtt még kihülne a víz!

Mazsola úgy szaladt be a szobába, mintha farkasok álltak volna a ház körül. Nagy csodálkozására a fürdővíz már a dézsában gőzölgött.

- Manócska, te tudtad, hogy itt ma valaki fürdeni fog? - kérdezte később, mikor már nyakig ült a jó meleg vízben.

- Sejtettem - válaszolta a manó, és jól beszappanozta Mazsola feje búbját.

Mazsola visított, hogy csípi a szemét a szappan. Később meg azért visított, mert nem akart kiszállni a jó meleg vízből.

- Még fürödjünk! Még fürödjünk! - sivalkodott torkaszakadtából.

- Mára elég volt! - csitította Manócska. - Különben is már annyi vizet kipancsoltál, hogy úszik a szoba.

Szárazra dörgölte Mazsolát, lefektette a zizegő szalmaágyikóba, azután nekilátott, hogy feltörölje a kipancsolt vizet.

- Máskor nem csinállok olyan nagy pancsot, Manócska, meglátod! - fogadkozott Mazsola. De bizony másnap, mikor a dézsában ült, megint csak elkezdett lubickolni, fickándozni, víz alá merülni, bugyborékolni, fröcskölni, és Manócskának megint jó csomó kilötykölt vizet kellett feltörölnie. És éppen akkor állított be a varjú, aki Manócskát még a Futrinka utcából ismerte.

- Mi volt itt? Tengeri csata? - káromta elképedve.

- Ó, semmi, csak Mazsola tisztálkodott - magyarázta Manócska. - Tudod, Varjú barátom, hogy a kismalacok szeretnek pancsolni.

A tisztára mosdatott Mazsola már régen aludt, mikor a varjú és Manócska még mindig róla beszélgettek.

- Nagy gond a házban egy ilyen kismalac - vélte a varjú. - Nem is mindenki vállalná.

Manócska erre mindössze annyit mondott:

- Persze az egyedüllét legalább olyan gond. És így mégiscsak vígabban telik az idő...

A csutkababa

Szép időben, mikor a rét fölött hosszú szálakban úszott az ökörnyal, Mazsola legszívesebben a ház körül turkált.

Esős napokon azonban bekényszerült a szobába, s ilyenkor bizony kezdetét vette a nyafogás:

- Manócska, Manócska, hadd játsszam a sakkfigurákkal!

- Hogyisne, letörne a fejük, s akkor hogyan sakkozzunk Varjú barátommal?

- Faragj nekem is sakkfigurákat, Manócska!

- Hiszen nem is tudsz sakkozni!

- Nem baj, katonásdit játszanék velük!

- Ó, hát katonásdit babszemekkel is játszhatasz!

És Manócska különféle lapulevélzacskókból különféle babokat adott Mazsolának: nagy, lila babszemeket fekete csíkkal, fehér pöttyös fekete babokat, halványsárgákat, barnákat, hófehéreket, minden színből egy-egy marékra való. Rövid idő múlva annyi babszemvitéz menetelt a padlón, hogy lépni sem lehetett tőlük. Mazsola főzőkanállal vezényelte őket, és vígan énekelt:

Aki nem lép egyszerre,

Nem kap rétest estére.

Mert a rétes igen jó,

Katonának az való, trarará!

Felbuzdulva a babszemek sikerén, Manócska újabb mulatságot eszelt ki: répából, karalábéból, burgonyából egész állatkertet farigcsált Mazsolának. Mazsola pompásan szórakozott, de játék közben megeszegette a répa- meg karalábéfigurákat, s az állatkert apránként elfogyott. Manócska akkor kukoricacsutkából készített ökröket. Ezek már nem ízlettek Mazsolának. A csutkababát sem ette meg, aminek kukoricacsuhéból volt a ruhája és sárga kukoricabajuszból a hajfonata.

Ezt a csutkababát nagyon szerette Mazsola. El sem aludt volna nélküle. Napközben meg a jó meleg kályhalyukban játszadozott vele, s egyre mondogatta:

- Ne csámcsogj, csutkababa! Ne ugrálj annyit, csutkababa! Töröld meg az orrocskádát, csutkababa!

Manócska ilyenkor nyugodtan végezhetette a házimunkát. De volt ám úgy is, hogy Mazsola ráunt a csutkababára, és azt akarta, hogy Manócska szórakoztassa őt.

- Most nem érek rá, Mazsola! - magyarázta neki Manócska. - Látod, a bakancsomnak levált a talpa, s ha nem javítom meg, nem lesz, amit a lábamra húzzak. Hagyj hát dolgozni, és játsszál szépen a csutkababáddal.

Mazsola erre földhöz vágta a csutkababát, kijelentette, hogy azzal nem lehet játszani, és bevonult a kályhalyukba.

Pár perc múlva kopogtattak az ajtón. Fülöpke lépett be, Nyúlanyóék fia, aki körülbelül akkora lehetett, mint Mazsola, csak a füle nőtt sokkal hosszabbra. Gyertyát jött kölcsönkérni, mert kialudt náluk a villany, mire meg beértek volna a Futrinka utcába, éppen bezárt volna a bolt.

Mazsola kikukkantott a kályhalyukból.

- Mi az, nincs gyertyátok? - kérdezte fitymálva. - Nekünk egy egész dobozzal van! Ugye, Manócska?

- Az ám, mert nekünk meg villanyunk nincs! - nevetett Manócska, miközben gyertya után kutatott a faliszekrényben. Fülöpke a fülét billegtetve, hogy Mazsola is nevéssen, de Mazsola nem nevetett, hanem visszahúzódott a kályhalyukba, és mérgesen rőfögött valamit.

Akkor vette észre Fülöpke a földön heverő csutkababát.

- Milyen helyes kis baba! - hajolt le hozzá. - Játshatnék vele egy kicsit?

- Hozzá ne nyúlj! - visított Mazsola, és kiugrott a kályhalyukból. Felkapta a csutkababát, és vadul magához szorította. - Ez az enyém, tudod? Ezzel te nem játszatsz!

Hátat fordított Fülöpkének, az meg csak hüledezett.

- Hiszen nem akartam megenni! - makogta sértődötten. - Különben is van nekem otthon káposztatorzsából olyan nyúlhadserégem, de olyan, amelyet te még nem is láttál!

Manócska ezalatt előkotorta a gyertyát, és odaadta Fülöpkének.

- Köszönöm szépen addig is - hajtotta meg Fülöpke a jobb fülét. - Sietek velem haza, mert az egész család sötétben ül.

Elköszönt, Manócska pedig visszatelepedett a zsámolyra, hogy folytassa a félbehagyott munkát.

Kisvártatva odadörgölődött hozzá Mazsola.

- Unatkozom! - mondta panaszosan.

- Pedig most nyugodtan játszhat a csutkababáddal! - nézett rá Manócska a szemüvege alól. - Senki sem akarja elvenni tőled.

- De mit játszszam veled? - nyafogott Mazsola. - Már unom etetni meg csucsujgatni. Találj ki valami mást, Manócska, hogy mit játszhatnék veled!

Manócska a fejét rázta:

- Sajnálom, Mazsola, én most nem érek rá ilyesmire. Fő a fejem a gondtól, hogyan javítsam meg ezt az ócska bakancsot. Ha viszont Fülöpke még itt volna, biztosan kitalálna mindenféle érdekes játékot. Ők sokan vannak otthon testvérek, és sokféle játékot tudnak.

Mazsola töprengett, töprengett, azután azt mondta:

- Kár, hogy nincs itt Fülöpke!

- Bizony, kár! - helyeselt Manócska. - Ő inkább ráért volna veled játszani, mint én.

Mazsola ezt megjegyezte magának, és mikor pár napra rá Fülöpke meghozta a kölcsönkért gyertyát, kedvesen kínálhatta neki a csutkababát:

- Tessék, Fülöpke, játsszál velem!

Fülöpke megörült, mert testvérei épp aznap reggelizték meg az ő torzsából faragott nyúlhadserégét, és nem volt mivel játszania. Bebújt hát Mazsolával együtt a kályhalyukba, ahol is azt játszották, hogy a csutkababa beteg, el kell hívni hozzá a doktor bácsit. Először Fülöpke volt a nyúl doktor bácsi, azután Mazsola terítette magára a törülközőt köpenynek, és ő lett a malac doktor bácsi. Később ugyanez a törülköző fodrászköpennyé változott, és fodrászosdit játszottak. Hol Mazsola vágott le egy kicsit a csutkababa hajából, hol meg Fülöpke. A csutkababa haja mind rövidebb és rövidebb lett, végül teljesen megkopaszodott. Akkor új hajat lehetett készíteni neki kukoricabajuszból. Aztán meg énekeltek neki, hogy elaludjék. Olyan jó játék volt mindez, hogy Fülöpke el is feledkezett a hazamenetelről. Az öreg varjú kopogott be csőrével az ablakon:

- Hej, Fülöpke, fölöttetek szálltomban hallottam, hogy szidnak otthon, amiért nem találsz haza!

Fülöpke megijedt, hogy nem kap vacsorát, és hazaszaladt. Mazsola sírt:

- Miért ment haza Fülöpke, még akartam vele játszani!

És Manócska hiába csitította, békítgette, csak bömbölt torkaszakadtából Fülöpke után. Végül Manócska azt mondta neki:

- Szólni fogok Fülöpkének, hogy máskor ne jöjjön át hozzád játszani, mert utána nem győzöm a visításodat hallgatni.

Erre Mazsola elhallgatott.

A cukorrépa meg a zöld disznó

Egy este Mazsola már az ágyban feküdt, tisztára mosdatva, fényesre kefélt körmökkel, Manócska pedig zsákot foltozott a tűzhely mellett. Csend volt, csak a víz zümmögött a fazékban.

Úgy látszik, elaludt... - gondolta Manócska, és ettől a gondolattól kellemes, nyugodt érzése támadt. Most hát háborítatlanul varrogathat, nem kell minduntalan abbahagynia a munkát, hogy Mazsolának vizet vigyen, zsebkendőt adjon, odategye mellé a csutkababát, azután két perc múlva elvigye a csutkababát, mert belezizeg Mazsola fülébe.

Egyszer csak Mazsola megszólalt, és sárgarépát kért.

Manócska emlékezett rá, hogy Mazsola nyolc káposztás lángost kebelezett be vacsorára, úgy vélte hát, hogy nem lehet éhes, és a sárgarépa biztosan csak unalmában jutott eszébe. Éppen ezért azt mondta?

- Mára eleget ettél, Mazsola, aludj csak el szépen!

- De igazán, Manócska! - ült fel Mazsola az ágyban. - Hát nem te mondod mindig, hogy télen sok sárgarépát kell enni, mert a vitaminok megvédenek bennünket a ferőző betegségektől? És nem te mondogattad azt is, hogy a nyers répa rágcsálása jót tesz a fogaknak?

- Ez való igaz! - ismerte el Manócska. - Úgy emlékszem azonban, hogy ma már elrágcsáltál annyira sárgarépát, amennyire egy növésben levő kismalacnak szüksége van.

- Minél többet rágcsálok, annál egészségesebb leszek! - jelentette ki Mazsola.

Manócska elismeréssel nézett rá.

- Ez valóban megingathatatlan érv. Éppen ezért nem bánom, ha fölkelsz és keresel magadnak aládában egy jó dundi sárgarépát. Csak tisztítsd meg, mielőtt hozzálátnál!

Mazsola tágra nyitotta a szemét. Még hogy ő kiszálljon a jó meleg ágyból? És saját kezűleg tisztítsa meg a répát? Azt már nem! Akkor inkább elalszik.

El is aludt. Álmában turkált, és talált egy nagy cukorrépat.

A kellemes álm hatására másnap elkéredzkedett egy kicsit turkálni. Édes répát találni a földben - ez igazi malacboldogság!

Akkortájt már fagyott, és a föld kemény volt, akár a kő. Nem ment a turkálás, sehogyan sem ment. Mazsola elkedvetlenedett, és haza akart menni.

Am akkor, mintha csak a földből nőtt volna ki, ott termett Egérke, Mezeiék legkisebb lánya.

- Mit csinálsz, Mazsola? - kérdezte cérnavékony hangon.

- Turkálok! - válaszolt Mazsola, és orrával odébb lökött egy fagyos göröngyöt.

- Ó, bizony, tud is egy ilyen kismalac a fagyos földben turkálni! - cincogott Egérke. - A nagy disznók, azok igen! Egyszer láttam egy vén vaddisznót, akkora gödröket túrt, hogy belefért volna a házatok.

- Az is valami? - röffent rá Mazsola fitymálóan. - Én még nagyobb gödröket túrok, tudd meg! És akkora cukorrépat túrok ki a földből, hogy tavaszig sem bírnád megenni!

Egérke roppant izgatott lett:

- Túrjál ki egy olyan nagy cukorrépat! Most, itt, rögtön! Kell nekem egy olyan nagy cukorrépa!

Mazsola zavarban volt. Röstellte megvallani, hogy a fagyos földdel nem bír; nekiállt hát turkálni, de bizony a kemény rögök nem engedtek. Turkált, turkált, egyszer csak Egérke azt mondta:

- Nini, vérzik az orrod!

Mazsola ijedtében tüstént abbahagyta a turkálást. Egérke gúnyosan cincogta:

- Látod, nem is tudsz fagyos földben turkálni, hihi!

Azzal elszaladt, de még messziről is lehetett a nevetését hallani. Mazsola sírva ment haza.

- Vérzik az orrom, Manócska, ui, ui! - visította torkaszakadtából. - Kötd be Mazsola orrát, kötd be hamar, ui, ui!

Manócska lemosta Mazsola orráról a földet, és megállapította, hogy már nem is vérzik. Igen ám, de Mazsola ragaszkodott hozzá, hogy kössék be az orrát. A békesség kedvéért Manócska be is kötötte.

Akkor meg kiderült: Mazsola így nem tud vacsorázni. Levették hát a kötést, Mazsola azonban annyira sajnálta az orrát, hogy mindenáron ápolni akarta.

- Fektesse le, Manócska! - nyöszörögte elhaló hangon.
- De hiszen még nem is vacsoráztál!
- Hadd vacsorázzam ma az ágyban!
- Még mit nem, ekkora felfordulást egy malacorr miatt! - zsémbelt Manócska. - Ül csak az asztalhoz, és egyél!

Az asztalon hagymás zsírral leöntött köleskása gőzölgött. Mazsola máskor meg akarta volna az egész tálat enni. Most azonban szótlánul ült a helyén, és türelmesen várt, míg Manócska tálalt neki.

"Csak nem beteg ez a Mazsola? - nézett rá Manócska fürkészően. - Semmi sérülés nem látszik az orrocskáján. De hát akkor mi érhet?"

Vacsora után Mazsola azonnal ágyba kíváncszott. Manócska ettől már komolyan megijedt.

"Talán lázas?" - tapogatta Mazsola homlokát. Mazsola azonban nem volt lázas, csak szomorú.

- Bántott valaki? - kérdezte Manócska.
- Nem, senki - válaszolt Mazsola -, de úgy szeretném, ha mesélnél!
- Miről?
- A zöld disznóról! - csillant fel Mazsola szeme. Nagyon szerette, ha a zöld disznóról mesélnek neki. Így hát Manócska letelepedett a szalmaágy szélére, és mesélni kezdett:
 - Egyszer volt, hol nem volt, élt egyszer egy öreg-öreg anyóka, aki már nem bírta a kapát, s ezért a kertjében mindent fölvert a gaz. Ha a töpörödött kis anyóka a kertbe ment, ki sem látszott a magasra nőtt paréj, madársóska, bürök, csalán, vadrepce meg ökörfarkkóró közül.
- "Ó, bárcsak volna egy kismalacom! - sóhajtozott szegény anyóka. - Az, tudom, kitúrná a kertből a gatz, és még ásnom sem kellene, mindjárt elvethetném a babot, a sóskát meg... meg..."

- Meg? - kérdezte Mazsola hirtelen támadt érdeklődéssel. - Még mit vethetne el?

Manócska eredetileg sárgarépát akart mondani, eszébe jutott azonban, hogy akkor Mazsola rögtön sárgarépát fog kérni. Ezért inkább azt mondta:

- Meg cseresznyepaprikát.

Mazsola ugyanis nem szerette a csípős cseresznyepaprikát. Manócska zavartalanul mesélhetett tovább:

- Egyszer a sok gyom között, hogyan, hogyan nem, tök is termett a kertben. Mikor anyóka meglátta, összezsáptá örömeben a kezét.

"Micsoda szép, dundi tök! Akár egy kis zöld malac! Lám, még kunkori farkincája is van. Hogy miért nincs nekem egy kismalacom, azt sem bánám, ha ilyen zöld volna, mint ez a tök!"

Hát uramfia, másnap reggel, ahogy kinéz az ablakon, mit lát: valóságos zöld malac turkál a kertben, kunkori farkú kis zöld disznó.

Ez volt ám aztán a nagy öröm! A zöld disznócska mind kitérte a kertből a haszontalan gyomokat, és a jó, porhanyós földre az anyóka ültethetett babot, sóskát... ejnye, meg még mit is?

- Cseresznyepaprikát! - motyogta Mazsola, aki máskor mindig el szokott aludni a mese végére. Manócska meg is kérdezte tőle:

- Mi az, Mazsola? Nem vagy még álmos?

- Álmos vagyok, csak gondolkodom - válaszolt Mazsola.

A meglepő válasz hallatára Manócska nagyot nézett.

- Gondolkozol?

- Igen. Azon gondolkodom, hogy Egérke kiállhatatlan, szemtelen, nagyszájú, és soha többé nem fogok játszani vele.

- Ejha! Aztán miért?

- Mert azt kiabálta, hogy nem tudok fagyos földben turkálni.

- Hát tudsz?

- Hát nem. De azt mondtam, hogy tudok.

- Ahá! Szóval hengegtél!

Mazsola erre nem szólt semmit. Rövid gondolkozás után eltűnt a takaró alatt. Manócska eligazgatta a takarót, és már tudta, hogy nem az orra miatt volt Mazsola egész teste olyan kifordított, hanem azért, mert szégyenében maradt a hengegésével.

A farkasok

Egyik nap olyan jeges szél fúj, hogy Fülöpke, akit sóért küldtek a Futrinka utcába, hazafelé majd megfagyott útközben, s betért kicsit melegedni a tökházba. Manócska mindjárt odaültette a tűzhely mellé, s forró csipkebogyóteával kínálta meg.

- Hát ez bizony jólesik! - mondta Fülöpke hálásan. - Csudára meggémberedett a fülem ebben a vad szélben.

- Jobb is az ilyen szelet bentről hallgatni! - bólogatott Manócska. - Ámbár az igazat megvallva, nem szeretem, mikor így dudál és bömböl a kéményben.

- Én szeretem! - kiáltott Mazsola. - Olyan, mintha farkas szorult volna a kéménybe, s az vonítana.

A farkas említésére Fülöpke megborzongott. Hát még mikor Mazsola unszolni kezdte Manócskát, hogy farkasokról meséljen!

Manócska - nemhiába volt világeletében a madárijesztők barátja - sok ilyen mesét tudott. Mesélt a szürke farkasról, amelyik mindig csattogtatja a fogát, mesélt a farkaskölykökről, amelyek éjszakánként körben ülve vonítanak a holdra, azután mesélt a nagy, fekete farkasról, amelyiknek úgy világít a szeme, mint a zöld fényű villanylámpa. Mazsola mély érdeklődéssel hallgatta mindezt egészen sötétedésig. Fülöpkét szegényt úgy elfogta közben a félsz, hogy mikor vége szakadt a mesének, röstellkedve bevallotta: ő bizony nem mer egyedül hazaindulni.

- Gyáva nyúl! - rőfögött Mazsola. - Fél a sötétben!

- Mi tagadás, félek - ismerte be Fülöpke. - Egész úton azt képzelném, hogy nyomomban jár a zöld szemű farkas.

- No, majd én hazakísérlek! - mondta Mazsola nagylelkűen. - Gyere, menjünk!

El is mentek szépen, kézen fogva. Fél óra múlva Mazsola jókedvűen tért vissza.

- Versenyt futottunk Fülöpkével! - újságolta. - Hazafelé is futottam, mert azt játszottam, hogy farkast kergetek.

- No, akkor most fújd ki magadat! - mondta neki Manócska. - Elfáradhattál ennyi futkosástól.

Nem, Mazsola nem érzett fáradtságot, csak éhséget. Megevett egy tál lekváros gombócot, azután nekiállt játszani. Előkotorta a sutból Manócska kimustrált esernyőjét, azzal ugrált körbe-körbe a szobában, s fújta a régi malacnótát:

Hogyha én ezt tudtam volna,
Köpönyeget hoztam volna,
Ui, ui, rőf-rőf-rőf!

A nagy játékban véletlenül levert egy bögrét az esernyővel. A bögre eltörött. Mazsola nagyon megijedt.

- Nem tehetek róla, Manócska! Nem akartam! Igazán nem akartam!

- Tudom - mondta Manócska. - Azért nem is szidlak meg érte, csak arra kérlek, seperd össze a cserepeket.

Míg Mazsola ezzel foglalkozott, megbeszéltek, hogy a bögre amúgy is már csorba és repedt volt, nem nagy kár érte. Mazsola tökéletesen megvigasztalódott, fogta az ócska esernyőt, és folytatta az ugrabugrálást.

- Talán játszhatnál már valami csöndesebbet is, Mazsola! - szólt rá Manócska. - Ami bögrénk maradt, az már se nem repedt, se nem csorba.

- De hát Manócska - védekezett Mazsola -, nem te mondogatod mindig, hogy a kismalacoknak szükségük van a mozgásra? Attól nőnek, attól izmosodnak.

- Nekem úgy rémlik, hogy ma már éppen eleget mozogtál - mondta Manócska. - Ha csak azt számítom, hogy elnyargaltál Fülöpkééig meg vissza...

Mazsola kijelentette, hogy az neki meg se kottyant, és tovább masírozott parpírcsákóval a fején, hányta a bukfenceket fáradhatatlanul. Hanem mikor este a manó szólt neki, hogy burkolózzék be a nagykendőbe, s hozzon egy nyaláb rőzsét a ház mögül, egyszerre roppant fáradtnak érezte magát. Elnyúlt a szalmaágyon, és pihegett.

- Siess a rőzsével, Mazsola! - nógatta a manó. - Mindjárt kialszik a tűz!

Mazsola mélyet sóhajtott:

- Úgy elfáradtam! Mozdulni sem bírok!

- Ez fölöttébb érdekes! - csóválta Manócska a fejét. - Ha nem szóltam volna a rőzse végett, akkor még most is vígan bukfenceznél, meg tótágast állnál.

Mazsola belátta, hogy fáradtságra aligha hivatkozhat. Törte a fejét, hogyan húzhatná ki magát a rőzsehordás alól. Egyszer csak kitalált valami egészen nagyszerűt:

- Manócska, félek kimenni a sötétbe! Hátha megesznek a farkasok!

Manócska felkacagott:

- No, ez aztán különös! Hát az előbb, mikor Fülöpkét kísérted haza, nem féltél?

- Akkor nem! - mondta Mazsola zavartan. - De most sötétebb van. És most biztosan vannak már farkasok a ház körül. Te is tudod, Manócska, hogy nagy hidegben ki szoktak jönni az erdőből a síkságra. És most nagy hideg van. Az ablak is csupa jégvirág!

- Bizony, hideg van - bólintott Manócska. - Éppen azért volna jó a tűzre tenni. De hát ha annyira félsz a farkasoktól, ne menj rőzséért, legfeljebb ma már nem fő meg a cékla.

A tűzhelyen ugyanis jókora fazékban ott párolódott Mazsola kedvenc csemegéje, a céklarépa. És hogy az ma már nem főne meg? Ohó, erre a döbbenetes gondolatra Mazsola majd kidöntötte az ajtót, úgy szaladt rőzséért. Egész kazalnyit hozott be, jól megrakta a tüzet, s miután a cékla puhára főtt, nekiállt hámozni. Manócskának nem kellett abbahagynia a varrogatást, mert Mazsola fölszeletelte, megsózta, megcukrozta a céklát, még tormát is vagdosott hozzá. Mert Mazsola olyan volt: ha egyszer már túltette magát a lustaságon, szívesen segített Manócskának.

Tavalyi bogáncs

Ha Mazsola sétálni ment Egérkével, többnyire csak bosszankodott. Az a szemfüles Egérke ugyanis mindig talált valamit útközben: hol egy szép, csíkos gerletollat, hol valami színes kavicsot vagy ágacskát, aminek manóformája volt.

Mazsola sosem talált semmit. Persze, ha turkálhatott volna, ő is talált volna mindenféle csontot, gombot, üvegcserepet, rozsdás patkót, magokat, gyökereket. De ez a fagyos idő nem turkálásra való.

Egyszer azért Mazsolának is kedvezett a szerencse: az árokszálon tavalyi bogáncsot talált.

- Ide nézz, mi van nekem! - mutatta Egérkének büszkén.

Az meg csak fintorgott.

- Tavalyi bogáncs! Hiszen ez semmire sem jó! Nem lehet belőle kosárkát készíteni, ez csak szemét!

- Dehogy szemét! - védte Mazsola a kincsét. - Jó ez is valamire!

- De mire?

Mazsola körülnézett. Az ám, mire jó a tavalyi bogáncs?

Felettük lomhán szárnyalt el az öreg varjú. Mazsola megörült.

- Nézd csak, Egérke! Ha ezzel a bogánccsal megdobom Varjú bácsit, beleragad a tollába!

Úgy is lett! A bogánccsgombolyag puhán repült, s úgy megakadt a vén varjú tolla között, hogy az mit sem vett észre.

- Milyen ügyes vagy! - mondta Egérke elismeréssel. - Röptiben eltaláltad!

Mazsola dagadó kebelével ment haza. Otthon azonban kellemetlen meglepetés fogadta: Varjú bácsi ott ült a kályha mellett, szárnya tollán a bogánccsgombolyaggal.

"Ha tudtam volna, hogy hozzánk repül, nem dobtam volna meg bogánccsal! - riadozott Mazsola. - Mit szól majd Manócska, ha észreveszi?"

Ezek a gondolatok annyira elfoglalták, hogy köszönni is elfelejtett. Manócskának kellett rá figyelmeztetnie.

- Biztosan a hideg vette el a szavát - mondta a varjú. - Nekem is majd összefagyott a csőröm, míg idáig repültem. A szárnyamat meg még most sem érzem!

Azzal szétterítette szárnyát, hogy jól átjárja a tűzhelyből kiáradó meleg.

- Nini! - mondta Manócska. - Mi az a gubanc a szárnyadon?

A vaksi varjú addig-addig nyújtogatta a nyakát, mígnem ő is felfedezte a tolla közé ragadt bogánccsot.

- No még ilyen! - káromta bosszúsan. - Hát ez meg hol akadhatott a tollamba?

- Valószínűleg a réten! - mondta Manócska, a varjú azonban tiltakozott:

- Nem, dehogy, a réten le sem szálltam, siettem, hogy mielőbb ideérjek. Hernyó legyek, ha ezt a bogánccsot nem úgy dobták rám!

- Kik? - kérdezte Manócska tágra nyílt szemmel.

- Kik? Hát várj csak... Ha jól meggondolom, más nem tehetett, csakis azok a garázda mókusok ott az erdőszélen!

- Lám, az meglehet - vélte Manócska. - Azok mogyoróhéjjal is szoktak hajigálódzni.

- A mogyoróhéj is rendetlenség, hanem ez a bogáncs, ez már kimondott szemét! És szeméttel hajigálni engem, tisztességben megöregedett varjút!

Manócska összecsapta a kezét.

- Micsoda időket élünk! Hogy ilyen megeshet! Szörnyűség, igazán szörnyűség!

- No de nem hagyom annyiban! - hangoskodott a varjú. - Hideg ide, hideg oda, most azonnal szárnyra kelek, és berepülök egyenesen a Futrinka utcába, a Csőr szerkesztőségébe! Ott teszek panaszt, ott én!

- Hát bizony - helyeselt Manócska -, az ilyen haszontalan népség megérdemli, hogy kiszerkesszék!

A varjú tűzbe vágta a bogáncsgombolyagot, és miután Manócskától elbúcsúzott, az ajtó felé indult. Ott azonban Mazsolába botlott.

- Hát te miért kuksolsz itt a küszöbön? - nézett rá meglepődve.

- Jaj, Varjú bácsi! - szepegett Mazsola. - Ne tessék a mókusokra panaszt tenni!

- Még pártolod őket? - háborodott fel a varjú. - Azt a szeméthajigáló, garázda társaságot?

- Bizony, Mazsola, ne szólj bele abba, amihez nem értesz! - figyelmeztette Manócska is Mazsolát.

- De ehhez értek, Manócska!... Tudom, hogy nem a mókusok dobták meg Varjú bácsit! - sírta el magát Mazsola.

A varjúnak tátva maradt a csőre.

- Nem a mókusok? Hát akkor ki?

- Valaki más - felelt Mazsola olyan halkán, mint az egércincogás. A vén varjú nem is értette.

- Tessék? - hajolt le Mazsolához kíváncsian. Manócska azonban, aki jobban hallott, no meg Mazsolát is közelebbről ismerte, közbelépett:

- Én már tudom, ki volt a tettes, Varjú koma! Majd beszélék a fejével, s biztos vagyok benne, hogy még egyszer nem fog bogáncsot hajigálni a tollad közé!

No, ebből már a vén varjú is szót értett. Ráhunyorogott Mazsolára, megsuhintotta kicsit a szárnyával, azután kiröppent az ajtón.

Nagy-nagy csend maradt utána. Olyan nagy csend, hogy Mazsola mukkanni sem mert. Csak nézett ijedten Manócskára. Az meg odament hozzá, és egy kemény barackot nyomott a feje búbjára.

- Ha még egyszer ilyet hallok rólad, nem engedlek el többet sétálni - mondta szigorúan -, sem Egérkével, sem mással!

Mazsola lehajtotta a fejét. És egyszer csak Manócska simogató kezét érezte a tarkóján. Csodálkozva nézett fel. És mikor látta, hogy Manócska mosolyog, nem tudta, mit is gondoljon.

Manócska sietett megmagyarázni neki.

- A barackot a bogáncshajigálásért kaptad - mondta Mazsolának. - A simogatást pedig azért, mert nem hagytad, hogy a te turpisságodért mások szoruljanak.

Manócska szárnya

Hideg napokon Mazsola előszeretettel üldögélt a kályhalyukban. Itt jó meleg volt, hatalmas nagyokat lehetett szundikálni. És lustálkodni. El is lustult Mazsola olyannyira, hogy még enni sem akart előjönni.

- Ide kérem az ebédet, Manócska! - röfögött, mikor megérezte a gombócos káposzta finom illatát.

- Még mit nem! - méltatlankodott Manócska. - Nem tálalok neked a kályhalyukban!

- Attól félsz, hogy ha telieszem magamat, nem bírok innét kibújni? - kérdezte Mazsola.

- Ez is előfordulhat - felelt a manó -, de nemcsak erről van szó. Attól félek, hogy teljesen elszoksz a mozgástól. A végén majd ölben hurcolhatlak ide-oda, mert el fogod felejteni, mire való a lábad.

Mazsola jót mulatott ezen. Akkor kedvetlenedett csak el, mikor ebéd után Manócska szélesre tárta a tőkház ajtaját, és így szólt:

- Hüccs ki, Mazsola, hüccs ki! Járkálj egy kicsit, rád fér a mozgás.

- De hiszen hideg van! - nyöszörgött Mazsola, aki az utóbbi időben nagyon hozzászokott a tűzhely melegéhez.

- Szaladgálj, futkározz, attól kimelegszel! - mondta Manócska, és nyekk, már be is csapódott az ajtó. Mazsola kívül rekedt a téli hidegben. Tipegett-topogott, azután kénytelen-kelletlen szaladgálni kezdett. Körülszaladgálta a vakondtúrásokat, és mire a dűlőúthoz ért, már nem is fázott.

Az útelágazásnál Egérkével találkozott. Együtt mentek hát tovább, társalogva.

- Én a hidegben mindig úgy megéhezem! - közölte Mazsola. - Te nem?

- Én is - válaszolta Egérke -, de emlékszem, hogy te a melegben is mindig jóval többet ettél, mint én.

Beszélgetés közben a tócsához értek. A tócsán friss jég volt, mert a vastag jeget a cickányok kivágták, és elhordták a jégvermükbe, hogy majd nyáron is frissen tudják tartani a halat. A friss jég tükörsima volt, és csillogott, mint az üveg.

- Én csúszkállok egy kicsit - jelentette ki Egérke -, de te ne gyere rá a jégre, mert még vékony. Az ilyen kövér malacot nem bírja el.

- Ki a kövér malac? - kérdezte Mazsola tétován.

- Hát te! - mondta Egérke, és végigcsúszott a friss jégen. Elsiklott egészen a tócsa túlsó partjáig. Közben vidáman cincogott.

Mikor visszafordult, Mazsola megkérdezte tőle:

- Azt hiszed, nem merek rámenni a jégre?

- Nem hát! - cincogta Egérke. - Az ilyen kövér malacok alatt beszakad.

- Azért is rámegyek! - mondta Mazsola durcásan, és már indult is. Egérke csodálattal nézte.

- Ilyen bátor vagy? - kérdezte kerekre nyílt szemmel.

- Ilyen! - mondta Mazsola, és végigcsúszott a friss jégen. Először csak reccsenéseket lehetett hallani, azután már roppanásokat is. A tócsa közepe táján beszakadt a jég, és Mazsola derékig pottyant a vízbe. Egérke ijedtében sikoltozni kezdett:

- Jaj, jaj, segítség!

Mazsola röfögve csapdosta maga körül a jeget, hogy partra lábolhasson. Akkor már szaladt lélekszakadva Manócska is, nem tudván mire vélni a nagy sikongatást.

- Mazsola beszakadt, Mazsola beszakadt! - cincogta Egérke torkaszakadtából. Persze Manócska is látta, mi történt. Ölbe kapta a csuromvizes malacot, és szaporán igyekezett vele haza. Egérke lihegve futott utánuk.

- Igazán, Manócska, hogy ez a Mazsola milyen bátor egy malac! Sose hittem volna, hogy rá mer menni arra a vékony jégre!

Otthon Manócska azonnal ágyba dugta Mazsolát, és teát főzött neki. Egérke még egy darabig ott sopánkodott, azután hazament, hogy az egész egérlyukat telecincogja Mazsola bátorságával.

Mazsola elégedetten trónolt az ágyban, és itta a jó mézes teát. Manócska alaposan megrakta a tüzet, azután odült az ágy szélére, és megkérdezte:

- Hát hogyan is történt ez a baleset?

- Egérke azt hitte, hogy nem merek rámenni a friss jégre! - mondta Mazsola, kényelmesen hátradőlve a párnán. - Meg azt is mondta, hogy az ilyen... az ilyen erős malac alatt beszakad a jég.

- Így mondta? - figyelt fel Manócska. - Így mondta, hogy erős malac?

Mazsola szerényen rázta a fejét.

- Nem. Ő úgy mondta, hogy kövér malac.

- Ahá, értem! - bólogatott Manócska. - De meséld csak tovább!

- Én aztán megmutattam neki, hogy igenis rá merek menni a jégre - folytatta Mazsola, önkéntelenül kidüllesztve a mellét.

Manócska elnevette magát:

- Most már értem, miért beszélt rólad Egérke olyan elragadtatással. De látom, te is meg vagy elégedve magaddal!

- Szeretem, mikor bátor vagyok - mondta Mazsola szemérmes mosolygással.

Manócska ránézett, és egy pillanatnyi hallgatás után megszólalt:

- Azt én is szeretem, ha bátor vagy. Csak azt nem állhatom, mikor hiú vagy.

- Én? - nézett rá Mazsola értetlenül.

- Te bizony! Mert nem a bátorság vitt rá téged a vékony jégre, hanem a hiúság. Bántotta a hiúságodat, hogy Egérke kövér malacnak nevezett.

Mazsola nagy-nagy elégedettsége elszállt, mint a füst. Bánatosan ült a párnák és nagykendők között, olyan bánatosan, hogy Manócska megsajnálta.

- No, azért ne lógasd az orrod! Ilyesmi gyakran megesik mással is. Apró manó koromban például...

Mazsola szeme ismét felcsillant.

- Mesélj, Manócska, mesélj! Arról, mikor még kicsi voltál!

- Hiszen arról akarok mesélni, Mazsola! Hogy apró manó koromban még volt szárnyam.

Ez nagyon meglepte Mazsolát. Manócskának szárnya volt? Mint egy légynek?

- Kis, kurta szárnyacska volt - mesélte a manó -, éppen csak arra való, hogy egyik virágról a másikra röppenjek vele.

- És te röppentél? - álmétkodott Mazsola.

- Röppentem bizony. Tudniillik ott laktam a réten, a virágok között. Sok barátom volt, ismertem minden tücsköt, szöcskét, darazsat. Legszívesebben egy kék pillangóval röpködtem együtt. Ez a pillangó szólt nekem egyszer, hogy repüljünk át a patak túlsó partjára, mert ott sokkal több méz van a virágokban. És én szégyelltem megvallani, hogy ilyen hosszú repülésre az én szárnyacska gyenge.

- Jaj, Manócska! - borzadozott Mazsola. - Ne is meséld tovább, úgy félek... Aztán? Mi lett aztán? Meséld már!

- Aztán az lett, hogy nekivágtam a nagy útnak. Nem akartam, hogy a pillangó azt higgye, hogy nem merek nekivágni.

Mazsola lesütötte a szemét, de azért megkérdezte:

- Aztán? Mi lett aztán?

- Aztán a vízbe pottyantam.

Mazsola rettenetesen megrémült:

- Juj, Manócska! És nem fulladtál bele?

- Amint látod, nem! - nevetett a manó. - Szerencsésen partra evickéltem.

- Úgy, mint... mint én?

- Úgy, mint te. Persze, engem kellett ágyba dugni, teával itatni, mert akkor már nem tél volt, hanem meleg nyár, napsütés, egykettőre megszáradtam. Csak repülni nem tudtam utána még jó ideig. Emlékszem, másnap volt egy távoli réten a szöcskevásár, de mire én gyalog odaértem, a jó szöcskék mind elkeltek, nekem csak egy bicegős jutott.

- Ó! -rebepte Mazsola megilletődötten. - Milyen kár!

- Bizony, kár! - bólintott Manócska. - De hát a hiúság sokmindenre ráviszi az apró manókat.

"Meg a malacokat..." - gondolta Mazsola, de hangosan nem szólt semmit. Nemsokára el is aludt a jó melegben.

Másnap reggel Manócskának feltűnt, hogy Mazsola hosszasan áll a tükör előtt, forgolódik, nézegeti magát.

- Mi az, Mazsola? - kérdezte kíváncsian. - Gyönyörködsz magadban?

- Csak azt nézem, hogy... - motyogta Mazsola zavartan - csak azt nézem, hogy... hogy...

Milyen szerencse, hogy nekem nincs szárnyam!